

รายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

เทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล

เทศบาลตำบลเวียงต้าได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลเวียงต้า โดยคัดเลือกกระบวนการจำนวน ๓ กระบวนการตามกรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตใน ๓ ด้าน คือ ความเสี่ยงในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ความเสี่ยงในการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และความเสี่ยงในการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ รวมทั้งกำหนดมาตรการ/กิจกรรม/แนวทางในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในเทศบาลตำบลเวียงต้า และจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพต่อไป

เทศบาลตำบลเวียงต้า

ธันวาคม ๒๕๖๕

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ บทนำ	
๑. ความเป็นมา	๑
๒. วัตถุประสงค์	๒
๓. ขอบเขตการประเมิน	๒
ส่วนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง	
๑. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๓
๒. สาเหตุของการเกิดความเสี่ยง	๓
๓. การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต	๓
๔. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลตำบลเวียงต้า	
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๕

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมา

การทุจริตเป็นการแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรมด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม จนเกิดผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม และทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน สถาบัน และสังคมต้องสูญเสียไป โดยผลประโยชน์ที่สูญเสียไปอาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพการให้บริการ ความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงคุณค่าอื่นๆ ตลอดจนโอกาสในอนาคตตั้งแต่ระดับองค์กรจนถึงระดับสังคม อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางผู้ที่ตั้งใจกระทำความผิดยังพบผู้กระทำความผิดโดยไม่เจตนาหรือไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวอีกเป็นจำนวนมาก จนนำไปสู่การถูกกล่าวหาหรือเรียนเรื่องทุจริตหรือถูกกลโกงทางอาญา ผลประโยชน์ทับซ้อนหรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interest : COI) เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริต ประพฤติมิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้น และยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างยั่งยืน และรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐที่สร้างความไม่เป็นธรรมและเหลื่อมล้ำในสังคม ซึ่งประเทศไทยได้พยายามแก้ไขปัญหาการทุจริตในระดับประเทศอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการบูรณาการทุกภาคส่วนให้เล็งเห็นถึงภัยร้ายที่ส่งผลเสียต่อประเทศอย่างมหาศาล อีกทั้งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในทุกมิติ อีกทั้งคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้หน่วยงานภาครัฐเข้าร่วมโครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการทุจริตในประเทศไทยในการดำเนินการประเมินเพื่อวัดระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน ให้มีการดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อน โดยที่การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีแนวทางการบริหารความเสี่ยงการทุจริตทุกภาระงาน โดยเฉพาะการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานต้องให้ความสำคัญและถือเป็นนโยบายขององค์กรด้วย ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้พัฒนาเครื่องมือการประเมินเชิงบวกเพื่อเป็นมาตรฐานการป้องกันการทุจริตและเป็นกลไกในการสร้างความตระหนักให้หน่วยงานภาครัฐ มีการดำเนินงานอย่างโปร่งใส และมีคุณธรรม โดยใช้ชื่อว่า “การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA)” เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการดำเนินงานขององค์กรจะปราศจากการทุจริตในทุกรูปแบบหรือหากมีการกระทำทุจริตเกิดขึ้นองค์กรก็สามารถรับทราบและตอบโต้ได้อย่างอย่างทันที่ รวมถึงการส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เหมาะสมและสอดคล้องตามสภาพแวดล้อมทางธุรกิจหรือรูปแบบการกระทำทุจริตที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น

ดังนั้น เทศบาลตำบลเวียงต้า จึงได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลเวียงต้า ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อให้หน่วยงานมีแนวทางการบริหารความเสี่ยงการทุจริตทุกภาระงาน โดยเฉพาะการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนให้มีระดับของความเสี่ยงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่บนระดับที่สามารถยอมรับ ประเมิน ควบคุม และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒.๒ เพื่อแสดงความมุ่งมั่นในการบริหารราชการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

๒.๓ เพื่อตรวจสอบการบริหารงานและการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมิควรได้โดยชอบตามกฎหมาย ให้ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดียืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม ถูกกฎหมาย โปร่งใส และตรวจสอบได้

๒.๔ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการบริหารราชการแผ่นดินแก่ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้เสีย และประชาชน

๓. ขอบเขตการประเมิน

๓.๑ ความเสี่ยงในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

๓.๒ ความเสี่ยงในการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓.๓ ความเสี่ยงในการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

ส่วนที่ ๒

การประเมินความเสี่ยง

๑. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดผลกระทบของความเสี่ยงต่าง ๆ เพื่อประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยงโดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อน ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับความเสี่ยง โดยก่อนทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อน ต้องมีการคัดเลือกรายงานและกระบวนการจากภารกิจในแต่ละประเภทที่จะทำการประเมิน ตามประเภทความเสี่ยงการทุจริต ๓ ด้าน ได้แก่

- ๑) การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
- ๒) การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- ๓) การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๒. สาเหตุของการเกิดความเสี่ยง

สาเหตุของการเกิดความเสี่ยง อาจเกิดจาก ๒ ปัจจัยหลัก คือ

๒.๑ ปัจจัยภายใน เช่น นโยบายของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ จริยธรรม คุณภาพของบุคลากร และการเปลี่ยนแปลงระบบงาน ความเชื่อถือได้ของระบบสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง

๒.๒ ปัจจัยภายนอก เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หรือสภาพการแข่งขัน สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเมือง เป็นต้น

๓. การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน หรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ อันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือ ยังมีสถานการณ์ขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมมากเท่าใด ก็ยังมีโอกาสก่อให้เกิดการทุจริตมากเท่านั้น

๓.๑ การวิเคราะห์ระดับความเสี่ยงที่จะเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมรวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยง ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) เพื่อจัดลำดับความเสี่ยงและออกแบบแนวทางการจัดการความเสี่ยงต่อไป

๑.๑) กำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยง

๑.๒) ประเมินความเสี่ยงในประเด็นต่าง ๆ ตามตารางคะแนน โดยกำหนดระดับที่เหมาะสมกับประเด็นความเสี่ยงนั้น ๆ ๕ ระดับ เพื่อให้ทราบถึงความเสี่ยงและความสำคัญโดยพิจารณาจาก

๑.๒.๑) โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด

๑.๒.๒) ผลกระทบของความเสี่ยงหากเหตุการณ์นั้นๆ จะก่อให้เกิดความเสียหายในระดับใด

ตารางที่ ๑ เกณฑ์กำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

ตารางที่ ๒ เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	ถูกลงโทษทางวินัยร้ายแรง ไล่ออก
๔	สูง	ถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง ปลดออก
๓	ปานกลาง	ถูกลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ลดขั้นเงินเดือน
๒	น้อย	ถูกลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ตัดเงินเดือน
๑	น้อยมาก	ถูกลงโทษทางวินัยอย่างไม่ภาคทัณฑ์

๓.๒ การวิเคราะห์ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) ซึ่งจะบ่งบอกถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส × ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ} \\ (\text{Likelihood} \times \text{Impact})$$

ตารางที่ ๓ ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แบ่งเป็น ๔ ระดับ

ระดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๓ คะแนน

ตารางที่ ๔ การจัดการความเสี่ยง

ระดับ	ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด
๔	สูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง
๓	สูง (High)	๙ - ๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง
๒	ปานกลาง (Medium)	๔ - ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยงแต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง
๑	ต่ำ (Low)	๑ - ๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง

๔. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลตำบลเวียงต้า ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

จากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต สามารถจำแนกระดับความเสี่ยงออกเป็น ๔ ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง ต่ำ และสามารถสรุปข้อมูลวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ได้ ดังนี้

ตารางที่ ๕ การประเมินความเสี่ยง

ประเด็น/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยง ที่อาจเกิดขึ้น	ประเมิน ระดับความ เสี่ยง	มาตรการจัดการความเสี่ยง	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
๑. การเรียกรับ สินบน ที่เป็นเงิน ทรัพย์สิน และ ผลประโยชน์อื่นๆ ที่ อาจคำนวณเป็นเงิน ได้	๑. มีการเรียกรับเงิน พิเศษจากผู้ขอรับ บริการนอกเหนือจาก ค่าธรรมเนียมปกติ เพื่อแลกกับการ ให้บริการหรือการ พิจารณาอนุญาต/ อนุมัติ	๙ (สูง)	๑. มาตรการ NO GIFT POLICY ๒. มาตรการ จัดการเรื่อง ร้องเรียนกรณีเกิดการทุจริต และประพฤติมิชอบ ๓. มาตรการจัดให้มีระบบ และช่องทางทางรับเรื่อง ร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริต ของหน่วยงาน	จำนวนเรื่อง ร้อง เรื ย น เกี่ยวกับการ เรียกรับสินบน
๒. การให้บริการ สาธารณะ/บริการ ประชาชน	๑. ให้ บ ริ ก า ร ประชาชนโดยไม่เท่า เทียมกัน ๒. มีการปิดบังหรือ บิด เบือน ข้อมูล เกี่ ย ว กั บ ก า ร ด า เนิ น ก า ร หรือ ให้ บ ริ ก า ร ข อ ง เจ้าหน้าที่	๙ (สูง)	๑. มาตรการจัดให้มีระบบ การให้บริการประชาชนผ่าน ระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E- Service) ๒. มาตรการจัดให้มีระบบ และช่องทางทางรับเรื่อง ร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริต ของหน่วยงาน	จำนวนเรื่อง ร้อง เรื ย น เกี่ยวกับการ ให้ บ ริ ก า ร ส า ร ช า ณ / บ ริ ก า ร ป ร ช า ช น